

Informacja z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa na terenie powiatu ciechanowskiego w 2020 r.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddział w Ciechanowie realizuje zadania związane z nadzorem nad zdrowiem roślin, zapobieganiem zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, integrowaną produkcją oraz wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym.

Zadania te wynikają z ustawy :

- o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 13 lutego 2020 r. (Dz.U. 2021 r., poz. 147),
- ustawy o środkach ochrony roślin z dnia 8 marca 2013r. (t. j. Dz.U. 2020 r., poz. 2097),
- Ustawa o ochronie roślin przed agrofagami z dnia 3 lutego 2020 r. (Dz.U. 2021 r., poz. 256 t. j.) ,
- ustawy o nasiennictwie z dnia 9 listopada 2012r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 129) i są spójne z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa.

W 2020 r. realizacja w/w zadań prowadzonych na terenie powiatu ciechanowskiego przebiegała w sposób następujący:

Nadzór Fitosanitarny

- w zakresie występowania organizmów szkodliwych niekwarantannowych

Przeprowadzono obserwacje i kontrole roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów w celu ustalenia występowania organizmów szkodliwych. Działania te prowadzone były na przestrzeni całego roku kalendarzowego, przy czym największe ich nasilenie występowało w okresie wegetacji roślin polowych.

Dane z obserwacji dotyczące między innymi rodzaju upraw, terminów obserwacji i zidentyfikowanych organizmów szkodliwych oraz ich stopnia nasilenia odnotowywane były w prowadzonym rejestrze obserwacji oraz gromadzone w krajowym zintegrowanym systemie informatycznym ochrony roślin i nasiennictwa.

Ogółem w 2020r. przeprowadzono 20 obserwacji, identyfikując 4 organizmy szkodliwe zbóż.

Na podstawie wyników obserwacji można stwierdzić, że nasilenie występowania organizmów szkodliwych wystąpiło na poziomie 3% .

- w zakresie występowania organizmów szkodliwych kwarantannowych

Głównym celem realizacji funkcjonowania systemu kontroli zdrowotności roślin jest określenie agrofagów szkodliwych kwarantannowych oraz roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, będących żywicielami agrofagów kwarantannowych stanowiących groźbę dla ich rozprzestrzeniania.

W pierwszej kolejności kontroli zdrowotności pod kątem występowania agrofagów szkodliwych, podlegała produkcja materiału rozmnożeniowego w szczególności: sadzeniaków ziemniaka, materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych oraz ziemniaków innych niż sadzeniaki. W związku z powyższym, w 2020 r. inspektorzy ochrony roślin przeprowadzili na terenie powiatu 507 kontroli stanu fitosanitarnego pod kątem wystąpienia organizmów kwarantannowych. Kontrole przeprowadzano w najbardziej optymalnych terminach w okresie wegetacji, gdy prawdopodobieństwo wystąpienia objawów porażenia lub wykrycia agrofagów kwarantannowego było największe. Kontrole zdrowotności roślin, produktów roślinnych i przedmiotów opierają się na ocenie organoleptycznej, w szczególności, jeśli objawy występowania są łatwe do identyfikacji. W przypadkach podejrzenia o występowanie agrofagów szkodliwych, pobierane były próby do analizy laboratoryjnej.

Próby do analiz pobierane były również w celu wykrycia infekcji latentnych niektórych agrofagów szkodliwych, szczególnie w przypadku materiału rozmnożeniowego.

Dotyczyło to badań:

- bulw sadzeniaków ziemniaka oraz ziemniaków towarowych na obecność bakterii *Clavibacter sepedonicus* (czynnik sprawczy – bakteriozy pierścieniowej) oraz *Ralstonia solanacearum* (czynnik sprawczy- śluzaka), i *Meloidogyne* spp.
- materiału szkółkarskiego roślin ozdobnych i sadowniczych, gatunków z rodzaju *Prunus* – *Plum pox virus* (szarka) oraz żywicieli bakterii *Xylella fastidiosa* w roślinach ozdobnych.
- Monitoring drzewostanów leśnych z rodzaju *Pinus* spp. na obecność występowania *Bursaphelenchus xylophilus*.

Pobierano również próby gleby do badań na obecność *Globodera rostochiensis* (mątwik ziemniaczany), *Globodera pallida* (mątwik agresywny) i *Synchytrium endobioticum* (rak ziemniaka) ze wszystkich pól przeznaczonych pod nasadzenia materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych jak również prowadzony był monitoring pod uprawę ziemniaka innego niż sadzeniaki u podmiotów wpisanych do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych.

Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 173 próby. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych pobranych prób stwierdzono występowanie agrofaga kwarantannowego *Clavibacter sepedonicus* w 7 gospodarstwach. W związku z tym wydano 7 decyzji administracyjnych.

Przeprowadzono 14 kontroli dotyczących wykonania obowiązków określonych w decyzjach administracyjnych. W ich wyniku stwierdzono, że posiadacze (adresaci decyzji) zarażonych partii roślin oraz gruntów, wykonali nałożone na nich obowiązki w tym zakresie.

- w zakresie kontroli fitosanitarnej eksportu

Rośliny i produkty roślinne będące przedmiotem eksportu poddawane były kontroli fitosanitarnej zgodnie z przepisami fitosanitarnymi państw przeznaczenia. Celem w/w kontroli było sprawdzenie czy określone rośliny lub produkty wywożone do państw trzecich spełniają wymogi fitosanitarne danego kraju.

Po przeprowadzonej kontroli towarów i spełnieniu przez nie wymagań fitosanitarnych, określonych w przepisach kraju przeznaczenia, wydawane jest świadectwo fitosanitarne dla eksportu lub reeksportu.

Wystawiono 58 szt. świadectw fitosanitarnych dla potrzeb eksportu. Głównymi kierunkami eksportu były Federacja Rosyjska, Białoruś, Ukraina, Norwegia, Armenia, Mołdawia, Islandia, Gruzja, Azerbejdżan. Przedmiotem eksportu były sadzonki ukorzenione roślin ozdobnych w torfie oraz chrobotek reniferowy preparowany.

- w zakresie rejestracji przedsiębiorców i wydawania paszportów roślin

Jest to element kontroli zdrowotności roślin. Obowiązkowi temu podlegają producenci, dystrybutorzy oraz importerzy określonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów.

Wymóg ten dotyczy produkcji i obrotu następującymi grupami roślin i produktów:

- materiał rozmnożeniowy roślin ozdobnych i sadowniczych /np. nasiona, sadzonki, podkładki, zrazy, drzewka owocowe, rośliny przeznaczone do sadzenia, cebule, bulwy, kłącza itp./,
- ziemniaki sadzeniaki oraz towarowe,
- owoce cytrusowe i inne owoce importowane z krajów nieeuropejskich,
- drewno i oddzielona kora określonych gatunków drzew iglastych i liściastych.

Każdy zarejestrowany przedsiębiorca po wpisaniu do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych otrzymuje numer rejestracyjny.

Indywidualny numer rejestracyjny jest zamieszczany na paszportach roślin, a także w kontaktach ze służbą, która dokonała rejestracji jak również w kontaktach handlowych

(targowiska, centra dystrybucyjne, sortownie, pakowalnie, sklepy itp.). Obowiązku rejestracji dotyczy również wszystkich producentów produkujących ziemniaki na rynek międzynarodowy oraz rynek krajowy (tj. dostarczający do firm dystrybucyjnych i handlowych, zakładów przetwórczych itp.).

W bieżącym roku informowano producentów ziemniaka o dalszej konieczności tego obowiązku.

Z terenu powiatu, wpisu do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych dokonało 105 podmiotów. W grupie tej znaleźli się producenci szkółkarskiego materiału rozmnożeniowego roślin ozdobnych i sadowniczych oraz producenci i dystrybutorzy ziemniaka innego niż sadzeniak / konsumpcyjny i przemysłowy/ i eksporterzy.

Wpisu do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych w 2020 r dokonało 25 podmiotów, w tym : 14 producentów ziemniaka innego niż sadzeniak, 4 eksporterów i 7 producentów materiału rozmnożeniowego roślin ozdobnych.

Spełniając określone wymagania specjalne, materiał roślinny może być przemieszczany na obszarze całej wspólnoty. Potwierdzeniem spełnienia tych wymagań oraz gwarancją, że materiał ten jest wolny od organizmów kwarantannowych jest zaopatrzenie jego w tzw. „paszport roślin”. W paszport roślin zaopatrywane są rośliny, produkty roślinne i przedmioty, będące w posiadaniu podmiotów umieszczonych w rejestrze przedsiębiorców.

W 2020r. wystawiono 216 szt. paszportów roślinnych (P-10) na 1 215 795 szt. roślin przeznaczonych do sprzedaży na Polskę.

Nadzór z zakresu Ochrony Roślin i Nawozów

- w zakresie obrotu i stosowania środków ochrony roślin

Na terenie powiatu funkcjonują 23 punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin.

Najwięcej jednostek prowadzących obrót zlokalizowanych jest w granicach miasta Ciechanowa, w większości gmin jest co najmniej 1 punkt sprzedaży.

Ustawa o środkach ochrony roślin nakłada na producentów rolnych obowiązek prowadzenia dokumentacji wykonywanych zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin. Obowiązek ten ciąży na wszystkich posiadaczach stosujących środki ochrony roślin w prowadzonej produkcji roślinnej.

Zabiegi środkami ochrony roślin mogą wykonywać osoby posiadające aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia upoważniającego do wykonywania tych czynności, które ważne jest przez okres 5 lat od dnia jego wystawienia.

Na terenie działania Oddziału Ciechanów przeprowadzono łącznie: 7 szkoleń w tym:

- z zakresu: „ Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków , z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie” 5 szkoleń , w których uczestniczyło 108 osób,
- z zakresu: „ Doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin” 2 szkolenia ,w którym uczestniczyło 36 osób. Uczestnicy po uzyskali stosowne upoważnienia w tym zakresie.

Szkolenia te prowadził:

- Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie , ul. Czereśniowa 98, 02-456 Warszawa,
- Jednostka Szkoleniowa „ VESPA” Os. Wł. Łokietka 8/43, 61-616 Poznań,
- „Szkoltex” Daniel Sochacki ul. Zemborzycka 59 e, 20-445 Lublin,
- IP AGRO Michał Sodkiewicz ul.Piaskowa 2L, 05-825 Grodzisk Mazowiecki.

Zaświadczenie daje również podstawę do zakupu środków ochrony roślin przeznaczonych dla profesjonalistów.

Badania sprawności technicznej opryskiwaczy prowadziło 8 jednostek mających swoją siedzibę działalności poza powiatem ciechanowskim. Ogółem jednostki te przebadaly 254 szt. opryskiwaczy ze skutkiem pozytywnym .

Wszystkie opryskiwacze , które uzyskały pozytywne wyniki badań , mogą być eksploatowane w zakresie wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin przez okres 3 lat. Szacuje się ,że na terenie powiatu rolnicy są w posiadaniu ponad 1094 szt. opryskiwaczy polowych. Z eksploatowanych opryskiwaczy ponad 900 szt. jest w okresie sprawności technicznej co stanowi 82 %.

Zgodnie z Krajowym Planem Działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, który zakłada utrzymanie poniżej poziomu 20% odsetek opryskiwaczy bez aktualnych badań technicznych.

W 2020 r. przeprowadzono 139 kontroli z zakresu obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

Zakres przeprowadzonych kontroli dotyczył:

- sprawdzenia prawidłowości prowadzenia obrotu środkami ochrony roślin oraz prawidłowej sprzedaży materiału siewnego zaprawionego środkami ochrony roślin, przeprowadzono 45 kontroli.
- sprawdzenie prawidłowości wykonywania zabiegów w zakresie stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono 87 kontroli.
- kontrole badań skuteczności środków ochrony roślin, przeprowadzono 5 kontroli.

- kontrole jednostek szkoleniowych, przeprowadzono 2 kontrole.

W trakcie kontroli sprawdzających prawidłowość stosowania środków ochrony roślin w 11 kontrolach stwierdzono 18 nieprawidłowości polegającą na:

- stosowaniu środków ochrony roślin niezgodnie z etykietą 8 nieprawidłowości, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 19 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (t. j. Dz.U. 2020 r., poz. 2097),
- stosowaniu środków ochrony roślin sprzętem niesprawnym technicznie 1 nieprawidłowości, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 32 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (t. j. Dz.U. 2020 r., poz. 2097).
- stosowaniu środków ochrony roślin bez aktualnego zaświadczenia o ukończeniu szkolenia 1 nieprawidłowości, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 30 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (t. j. Dz.U. 2020 r., poz. 2097),
- nieprowadzenie i nieprzechowywanie dokumentacji przez okres trzech lat przez użytkowników profesjonalnych, 7 nieprawidłowości, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 24 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (t. j. Dz.U. 2020 r., poz. 2097).

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono mandaty karne.

W ramach nadzoru nad prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin z plantacji towarowych pobrano 15 prób płodów rolnych w celu określenia pozostałości środków ochrony roślin, a tym samym przestrzegania okresów karencji. W badanych próbach nie stwierdzono przekroczeń NDP pozostałości środków ochrony roślin określonych w rozporządzeniu (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz ich powierzchni /Dz.U.L70 z dnia 16.03.2005 r./

Nadzoru nasienny

Nadzór nasienny prowadzi stały nadzór nad podmiotami wpisanymi do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców znajdujących się na terenie powiatu ciechanowskiego, którzy zajmują się produkcją i przygotowaniem do obrotu materiału siewnego roślin rolniczych jak i materiału nasadzeniowo – rozmnożeniowego oraz stały nadzór nad akredytowanymi kwalifikatorami, akredytowanymi próbobiorcami, którzy uzyskali akredytację wojewódzkiego inspektora.

Najważniejsze przedsiębiorstwa na terenie powiatu ciechanowskiego, zajmujące się produkcją, przygotowaniem do obrotu oraz obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych należą:

- Dariusz Żmijewski Przedsiębiorstwo Nasienne „CIECHSEED” Handel-Uслуги - Produkcja, 06-400 Ciechanów, ul. Śmiecińska 14 – producent kwalifikowanego materiału siewnego roślin zbożowych, bobowatych drobnonasiennych oraz mieszanek nasiennych.
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Kownatach Żędowych, ul. Ciechanowska 57, 06-400 Ciechanów – producent kwalifikowanego materiału siewnego roślin zbożowych.
- Humięcki Adam Stanisław "AGRO-PEST" Hurtownia Środków Ochrony Roślin / Humięcki Adam Stanisław, ul. Śmiecińska 13, 06-400 Ciechanów prowadzący tylko obrót materiałem siewnym
- Ciechanowska Spółdzielnia Mleczarska, ul. Mleczarska 16A, 06-400 Ciechanów - prowadząca obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych oraz mieszanek nasiennych roślin pastewnych.
- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „CHEMIROL” Spółka z o.o., ul. Przemysłowa 3, 88-300 Mogilno (woj. kujawsko-pomorskie)
- Handel Artykułami Rolno- Przemysłowymi Jacek Szarlak, Pomorze 25B, 06-406 Opinogóra Górna prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych i roślin oleistych
- PROCAM Polska Sp. z o.o., ul. Nowy Świat 42/44, 80-299 Gdańsk Oddział Ciechanów, ul. Płocka 40A (woj. pomorskie) prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych i roślin oleistych

Przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją kwalifikowanego materiału siewnego z plantacji nasiennych - zgłosiły do oceny polowej w 2020 roku : 53 plantacje nasienne roślin rolniczych o łącznej powierzchni 227 ha oraz 1 plantację materiału szkółkarskiego o pow. 1,20 ha

Ww. plantacje zostały założone i zgłoszone do oceny polowej przez 7 firm nasiennych, 1 rolnika oraz 1 dostawcę. Stan ocenianych plantacji nasiennych należy określić jako dobry, nie różniący się od stanu w latach ubiegłych .

Ocenę polową plantacji nasiennych roślin rolniczych w 2020 roku przeprowadzali:

- kwalifikator urzędowy (pracownik WIORiN Oddziału Ciechanów) – 15 plantacji nasiennych;
- kwalifikatorzy akredytowani (pracownicy firm nasiennych - którzy uzyskali akredytację WIORiN do oceny polowej) - 38 plantacji nasiennych.

Na terenie powiatu ciechanowskiego działa 11 dostawców zajmujących się zawodowo produkcją materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych oraz materiału rozmnożeniowo - nasadzeniowego roślin ozdobnych, w tym 1 gospodarstwo prowadzi produkcję materiału kwalifikowanego , 5 gospodarstw prowadzi wyłącznie produkcję materiału szkółkarskiego

kategorii CAC oraz 5 dostawców materiału ozdobnego. W 2020 roku do oceny polowej zgłoszono 1 plantację materiału szkółkarskiego, tj. plantację podkładek wegetatywnych jabłoni na pow. 1,20 ha.

Powierzchnia uprawy materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii CAC w 2020r. wyniosła – 9,5ha. Jest to wyłączenie produkcja podkładek wegetatywnych jabłoni oraz sadzonek porzeczek.

Działające na terenie powiatu gospodarstwa szkółkarskie zajmują się głównie produkcją materiału przeznaczonego dla profesjonalnych odbiorców zajmujących się zawodowo produkcją materiału szkółkarskiego.

W przedsiębiorstwach oraz u innych podmiotów, gdzie prowadzone jest wytwarzanie i obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, przeprowadzono w 2020 roku 69 kontroli. Tematami kontroli były zagadnienia: przyjęcie wniosków do oceny polowej plantacji nasiennych roślin rolniczych i materiału szkółkarskiego, wytwarzanie, przerób oraz obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, sadowniczych i ozdobnych, przyjęcie informacji dotyczących obrotu materiałem siewnym oraz ocena pracy akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorcy materiału siewnego.

Oddział w Ciechanowie przeprowadził 12 kontroli upraw kukurydzy oraz 4 kontrole upraw rzepaku ozimego na obecność organizmów genetycznie zmodyfikowanych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 czerwca 2001r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U z 2021r. poz. 117). Pobrał 16 prób materiału roślinnego oraz 2 próby materiału siewnego rzepaku ozimego i 1 próbę materiału siewnego kukurydzy znajdujących się w obrocie u przedsiębiorców wprowadzających materiał siewny do obrotu 2020 zgodnie z Zarządzeniem nr 13/2021r. z dn 14. 05.2021r. Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w sprawie zasad kontroli stosowania materiału siewnego. Próby zostały przekazane do Centralnego Laboratorium w Toruniu. Wyniki negatywne.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że właściciele kontrolowanych gospodarstw przestrzegają przepisów dot. zakazu stosowania materiału siewnego odmian kukurydzy MON 810. Rolnicy posiadali wymaganą dokumentację dotyczącą zakupionego materiału siewnego.

W 2020 r. ogółem skontrolowano 44 podmiotów wytwarzających, prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych, materiałem rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin ozdobnych. Z materiału siewnego znajdującego się w obrocie pobrano ogółem 72 szt. prób do oceny laboratoryjnej (zdolność kiełkowania nasion) w tym roślin warzywnych i roślin rolniczych. Ponadto pobrano próby

kontrolne w ilości 37 szt.. Wszystkie próby w wyniku badania laboratoryjnego spełniały wymagania jakościowe.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa pełni nadzór nad zdrowiem roślin, nasiennictwem, obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, Realizuje zadania, do których należą min. zabezpieczenie terytorium Polski przed organizmami szkodliwymi, ochronę upraw wewnątrz kraju, nadzór nad wytwarzaniem materiału siewnego, nadzór nad obrotem i stosowania środków ochrony roślin, co wpływa na jakość żywności, bezpieczeństwo konsumenta oraz środowiska.

KIEROWNIK

Oddziału w Ciechanowie

Wojciech Królikowski